

Soạn Văn: Cách làm bài văn nghị luận về một đoạn thơ, bài thơ**I. Đề bài nghị luận về một đoạn thơ, bài thơ**

(Trang 79 sgk Ngữ Văn 9 Tập 2): Đọc các đề bài ...

a. Các đề bài trên chia làm hai loại:

+ Đề có những từ ngữ chỉ rõ cách thức bài làm: *Phân tích, cảm nhận và suy nghĩ, gợi cho em những suy nghĩ gì, ...* (đề 1, 2, 3, 5, 6, 8).

+ Đề không đưa ra yêu cầu, mệnh lệnh cụ thể (Đề 4, 7).

b. Yêu cầu phân tích, cảm nhận và suy nghĩ biểu thị:

+ *Phân tích*: Phân tách, xem xét đối tượng dưới nhiều góc độ, đối chiếu, so sánh... để từ đó đi đến nhận định về đối tượng, nghiêng về nghị luận.

+ *Cảm nhận*: Nhấn mạnh đến việc đưa ra cảm thụ, ấn tượng riêng.

+ *Suy nghĩ*: Nhấn mạnh nhận định, đánh giá về đối tượng.

- Với đề bài không có lệnh cụ thể, người làm tự lựa chọn những thao tác cần thiết để làm rõ, chứng minh cho ý kiến của mình về đối tượng được nêu ra trong đề bài.

II. Cách làm bài nghị luận về một đoạn thơ, bài thơ**Câu 1 (trang 80 sgk Ngữ Văn 9 Tập 2):**

Các bước làm bài văn nghị luận về một đoạn thơ, bài thơ

Câu 2 (trang 81 sgk Ngữ Văn 9 Tập 2):

Cách tổ chức, triển khai luận điểm

a. – Phần *Thân bài* của văn bản: “*Nhà thơ đã viết về ... thành thực của Tế Hanh*”.

- Nhận xét của người viết trong phần *Thân bài*: Cảm nhận về cảm xúc nồng nàn, mạnh mẽ, lắng sâu của Tế Hanh.

- Những suy nghĩ, ý kiến ấy được dẫn dắt theo từng luận điểm từ khái quát đến chi tiết, những hình ảnh nổi bật. Giữa *Mở bài*, *Thân bài* và *Kết bài* có mối liên kết chặt chẽ cả về nội dung lẫn hình thức. *Thân bài* phân tích làm rõ nhận định ở *Mở bài*, từ các luận điểm ở *Thân bài* dẫn đến kết luận ở *Kết bài*.

b. Văn bản có tính thuyết phục và hấp dẫn:

- + Bố cục mạch lạc, sáng rõ. Luận điểm được triển khai rõ ràng, từng luận điểm được chứng minh bằng những biểu hiện cụ thể trong bài thơ.
- + Người viết trình bày cảm nghĩ bằng cả lòng yêu mến và rung cảm chân thành.

Luyện tập

(Trang 84 sgk Ngữ Văn 9 Tập 2): Phân tích khổ thơ ...

a. Tìm hiểu đề và tìm ý:

- Tìm hiểu đề: Vấn đề nghị luận là gì? (khổ thơ đầu bài Sang thu của Hữu Thỉnh). Yêu cầu (mệnh lệnh) làm gì? (phân tích).
- Tìm ý: Nội dung cảm xúc chung của bài thơ Sang thu là gì? Nội dung của khổ thơ đầu bài thơ này là gì? Cảm xúc của nhà thơ được gợi lên từ hương vị, đặc điểm gì của thiên nhiên? Khổ thơ có gì đặc sắc về hình ảnh thơ, ngôn từ?
- Lập dàn bài theo bố cục 3 phần: Chú ý xây dựng các luận điểm chính và chứng minh bằng những biểu hiện cụ thể trong khổ thơ.

b. Ở phần Thân bài, có thể triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm:

- Cảm xúc băng khuâng, vấn vương trước đất trời trong trẻo đang biến chuyển nhẹ nhàng: *Bỗng, hình như*.
- Cảm nhận tinh tế về dấu hiệu mùa thu: *Hương ổi phả vào trong gió se, sương chùng chình, sông nước, chim, mây, nắng, mưa, sấm*.
- Hình ảnh thơ độc đáo và từ ngữ giàu sức gợi cảm.